

Ελληνικά ως Δεύτερη Γλώσσα

Διήμερο Επιμόρφωσης Εκπαιδευτικών Δημοτικής Εκπαίδευσης

Δρ Δέσπω Κυπριανού

Περιεχόμενα

Α. Αρχικοί Προβληματισμοί

Β. Ενέργειες Εκπαιδευτικού Ξεχωριστής Τάξης

Γ. Παρουσίαση Οδηγού Εκπαιδευτικού για τη διδασκαλία της Ελληνικής ως Δεύτερης Γλώσσας

Δ. Άλλο διαθέσιμο υλικό

Α. Αρχικοί Προβληματισμοί

Ποια παιδιά στην Κύπρο μαθαίνουν τα ελληνικά ως δεύτερη γλώσσα;

Ποια παιδιά μαθαίνουν τα ελληνικά ως δεύτερη γλώσσα

(Οδηγός Εκπαιδευτικού για τη διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας)

ΟΜΑΔΑ

A. Παιδιά με μεταναστευτική βιογραφία πρώτης γενιάς (δεν γεννήθηκαν στην Κύπρο), τα οποία έχουν φοιτήσει σε σχολείο της χώρας τους μέχρι κάποια τάξη (κατέχουν τον μηχανισμό ανάγνωσης στην πρώτη τους γλώσσα, γνωρίζουν πώς μαθαίνεται μια γλώσσα και κατέχουν έννοιες από διάφορα μαθήματα). Χωρίς καμία γνώση της ελληνικής.

B. Παιδιά με μεταναστευτική βιογραφία, παιδιά προσφύγων, ασυνόδευτα παιδιά, παιδιά Ρομά, τα οποία θα φοιτήσουν (λόγω της ηλικίας και της γνωστικής τους ανάπτυξης) στην Α' δημοτικού. Θα μάθουν για πρώτη φορά μηχανισμό ανάγνωσης.

ΑΝΑΓΚΕΣ

Εκμάθηση των αντιστοιχιών των ελληνικών συμβόλων και των φωνημάτων τους (δεν ξαναδιδάσκονται τον μηχανισμό ανάγνωσης). Ιδέες για τη διδασκαλία των γραμμάτων στην ομάδα αυτή, δίνονται στο Κεφάλαιο 2.

Βασικές επικοινωνιακές δεξιότητες στα ελληνικά (κατανόηση παραγωγή προφορικού λόγου)

Λεξιλόγιο

Στοιχεία βασικής γραμματικής για επίτευξη επικοινωνίας

Η πρώτη ανάγνωση διδάσκεται στην κανονική τάξη (όχι στην τάξη υποδοχής).

Εκμάθηση λεξιλογίου, κατανόηση και παραγωγή προφορικού λόγου

Από τον παρόντα οδηγό, ενδείκνυται να διδαχθούν μόνο τις δραστηριότητες που αφορούν στο λεξιλόγιο των ενοτήτων, στην ακουστική κατανόηση και στην παραγωγή προφορικού λόγου.

Ποια παιδιά μαθαίνουν τα ελληνικά ως δεύτερη γλώσσα

(Οδηγός Εκπαιδευτικού για τη διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας)

Γ. Ασυνόδευτα παιδιά, αιτητές/τριες ασύλου, τα οποία είναι σε ηλικία μεγαλύτερη της Α΄ δημοτικού και δεν έχουν φοιτήσει ποτέ σε σχολείο (δεν κατέχουν μηχανισμό ανάγνωσης, ούτε συγκεκριμένες «συμβάσεις» που απαιτούνται για τη φοίτηση σε σχολείο, δεν έχουν αναπτύξει στοιχεία γραμματισμού σε καμία γλώσσα).

- Διδασκαλία του μηχανισμού ανάγνωσης σε τάξη υποδοχής με παράλληλη διδασκαλία:
 - ο λεξιλογίου,
 - ο βασικών διαπροσωπικών επικοινωνιακών δεξιοτήτων στα ελληνικά,
 - ο διδασκαλία των «συμβάσεων» για τη φοίτηση σε σχολείο (πρόγραμμα, κανόνες σχολείου κ.λπ.).

Δ. Παιδιά Ρομά, τα οποία έχουν ως πρώτη γλώσσα τη διάλεκτό τους (με τουρκικές, βουλγαρικές, ρουμανικές επιρροές ανάλογα με την καταγωγή). Οι διάλεκτοι των Ρομά έχουν μόνο προφορική απόδοση (δεν υπάρχει γραπτή καταγραφή) (Σκούρτου 2015).

Συστήνεται η δίγλωσση προσέγγιση στη διδασκαλία (δημιουργία κινήτρου για κανονική φοίτηση στα σχολεία).
Δηλαδή, ενώ τα παιδιά θα μαθαίνουν ανάγνωση ή λεξιλόγιο στα ελληνικά, μπορούν να τα χρησιμοποιούν, ώστε να αποδώσουν γραπτά και τις αντίστοιχες λέξεις στη διάλεκτό τους (αφού δεν υπάρχει αλφάβητο) (Σκούρτου 2015).

B. Ενέργειες Εκπαιδευτικού

1. Συλλογή στοιχείων των μαθητών/τριων και αναγνώριση του επιπέδου γραμματισμού τους

(α) Προσωπική συνέντευξη με μαθητή /μαθήτριά.

(β) Ερωτηματολόγιο συμπληρωμένο από τους γονείς προφορικά ή γραπτώς.

South East Grid for Learning, Online background collation tool for new arrivals:

<http://newarrivals.segfl.org.uk>

2. Καθορισμός Επιπέδου Ελληνομάθειας των Μαθητών/τριών

- Ποιος τα καθορίζει;
- Ποια είναι τα επίπεδα;
- Πώς τα ελέγχουμε;

B. Ενέργειες Εκπαιδευτικού Τάξης Υποδοχής

3. Επιλογή Διδακτικού Υλικού

Το διδακτικό υλικό επιλέγεται με βάση τις ανάγκες και τα ενδιαφέροντα των παιδιών πάντα σε συνάρτηση με το Κ.Ε.Π.Α.

4. Ανάπτυξη συνεργασίας με τον Εκπαιδευτικό της Γενικής Τάξης

Ευθύνη για την πρόοδο του μαθητή δεν έχει μόνο ο εκπαιδευτικός της Ξεχωριστής τάξης.

(συνδιδασκαλίες, κοινή αξιολόγηση, εκατέρωθεν ενημέρωση για την πρόοδο).

2. Καθορισμός Επιπέδου Ελληνομάθειας των Μαθητών/τριων: Κοινό Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Αναφοράς για τις Γλώσσες

Γ Αυτάρκης χρήστης	Γ2 Επίπεδο Αυτάρκειας (Mastery)
	Γ1 Προχωρημένο Επίπεδο (Proficiency)
Β Ανεξάρτητος χρήστης	Β2 Επίπεδο Επάρκειας (Vantage)
	Β1 Βασικό Επίπεδο (Threshold)
Α Αρχάριος χρήστης	Α2 Εισαγωγικό Επίπεδο (Waystage)
	Α1 Στοιχειώδες Επίπεδο (Breakthrough)

Κείμενο Πολιτικής για την Ένταξη των Μαθητών με Μεταναστευτική Βιογραφία στο Κυπριακό Εκπαιδευτικό Σύστημα

Γ. Οδηγός Εκπαιδευτικού για τη διδασκαλία της Ελληνικής ως Δεύτερης Γλώσσας

Γενικές Πληροφορίες

- Η δημιουργία του εντάσσεται στο έργο «Μέτρα για βελτίωση της Κοινωνικής και Εκπαιδευτικής Ένταξης Παιδιών Τρίτων Χωρών στην Κύπρο».
- Συγχρηματοδοτείται από το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης και την Κυπριακή Δημοκρατία.
- Απευθύνεται σε παιδιά που βρίσκονται στο αρχάριο επίπεδο Α1 με βάση τα επίπεδα του ΚΕΠΑ.

Ενότητες Οδηγού Εκπαιδευτικού
Επίπεδο: Αρχάριο (Προκαταρτικό και Α1)

1. Προκαταρκτική ενότητα: Βασικές φράσεις, γνωριμία με το σχολείο και τη λειτουργία του (Βαλεντίνα Γιάννακα)
2. Γνωριμία – Συστάσεις – Χαιρετισμοί (Αθήνος Κωνσταντινίδης)
3. Παρουσίαση Εαυτού (Αθήνος Κωνσταντινίδης)
4. Αντικείμενα Σχολικής Τάξης (Βαλεντίνα Γιάννακα)
5. Οικογένεια (Βαλεντίνα Γιάννακα)
6. Καθημερινότητα - Τι κάνω κάθε μέρα. (Αθήνος Κωνσταντινίδης)
7. Εστιατόριο – Φαγητό (Πρωί – Μεσημέρι - Βράδυ) (Βαλεντίνα Γιάννακα)
8. Φρούτα – Λαχανικά (Επίσκεψη σε υπεραγορά) (Δέσπω Κυπριανού)
9. Μέρη σώματος – Θέματα υγείας (Δέσπω Κυπριανού)
10. Ρούχα – Ενδυμασία (Βαλεντίνα Γιάννακα)
11. Καιρικές συνθήκες – Εποχές – Μήνες (Βαλεντίνα Γιάννακα)
12. Ζώα (φάρμας, άγρια, ωκεανού) (Δέσπω Κυπριανού)
13. Σπίτι – Δωμάτια/ Έπιπλα δωματίων, αντικείμενα (Αθήνος Κωνσταντινίδης)
14. Επαγγέλματα (Αθήνος Κωνσταντινίδης)
15. Η γειτονιά μου (Δέσπω Κυπριανού)
16. Διακοπές – Μέσα μεταφοράς (Δέσπω Κυπριανού)
17. Παιχνίδια – Ψυχαγωγία – Αθλήματα (Δέσπω Κυπριανού)

Επίπεδο Α1

Οδηγός Π.Ι.: mefesi.pi.ac.cy, σύνδεσμος «Οδηγοί»

Μέσα και Υλικά για τη βελτίωση των μαθησιακών αποτελεσμάτων και τη μείωση των συνηθέστερων λαθών.

1. Φύλλα Εργασίας

Παρέχονται για κάθε ενότητα. Οι ασκήσεις είναι συνήθως διαβαθμισμένης δυσκολίας και **ανταποκρίνονται στις τέσσερις γλωσσικές δεξιότητες**. Μπορεί να γίνει επιλογή ανάλογα με το επίπεδο των μαθητών, την ηλικία τους και τις ώρες ενίσχυσης που δέχονται. **Οι ασκήσεις είναι ενδεικτικές**. Ο/Η κάθε εκπαιδευτικός μπορεί να προσθέσει και να αφαιρέσει ασκήσεις ανάλογα με τις ανάγκες της ομάδας των μαθητών του/της.

Φύλλα Εργασίας - Αντικείμενα Σχολικής Τάξης

Εγώ διαβάζω.
Εσύ διαβάζεις.
Αυτός/Αυτή/Αυτό διαβάζει.
Εμείς διαβάζουμε.
Εσείς διαβάστε.
Αυτοί/Αυτές/Αυτά διαβάζουν.

6. Συμπλήρωσε.

Εγώ γράφω.
_____ γράφεις.
Αυτός/Αυτή/Αυτό _____
_____ γράφουμε.
Εσείς _____
Αυτοί/Αυτές/Αυτά _____

Εγώ _____
Εσύ _____
Αυτός/Αυτή/Αυτό _____
Εμείς _____
Εσείς _____
Αυτοί/Αυτές/Αυτές _____

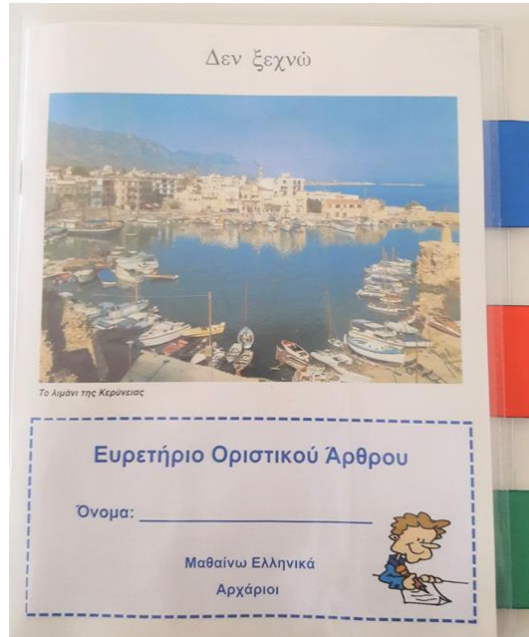
2. Κύκλωσε τη σωστή λέξη.

	Θρανίο		Τετράδιο
	Καρέκλα		Ψαλίδι
	Μολύβι		Σβηστήρι
	Ξύστρα		Βιβλίο
	Μολύβι		Καρέκλα
	Βιβλίο		Πίνακας
	Γόμα		Ρίγα
	Κασετίνα		Ξύστρα
	Τσάντα		Μολύβι

Χρυσοβαλάντη Γιάννακα

2. Τετράδιο Μαθητή/τριας

Σημειώνονται οι καινούργιες φράσεις ή λέξεις του μαθήματος και γίνονται οι ασκήσεις που δεν περιλαμβάνονται στα φύλλα εργασίας. Σε αυτό το τετράδιο μπορούν οι μαθητές/τριες να κρατάνε **σημειώσεις και στη μητρική τους γλώσσα**, όπου αυτό είναι εφικτό.

3. Ευρετήριο Οριστικού Άρθρου.

Τετράδιο χωρισμένο σε δύο στήλες. Μία για τα ουσιαστικά του ενικού αριθμού (αρσενικά, θηλυκά, ουδέτερα) και μια για τα ουσιαστικά στον πληθυντικό αριθμό. Ταξινομούνται τα ουσιαστικά του καινούργιου λεξιλογίου κάθε μαθήματος ανάλογα με το **γένος** τους. Αν η λέξη είναι εξαίρεση (π.χ. η οδός) μπορεί να σημειώνεται με διαφορετικό χρώμα. Συνοδεύεται από τον Πίνακα Οριστικού Άρθρου.

Το οριστικό άρθρο		
ο	η	το
ο σκύλος	η καυτοπούλα	το καρότσι
ο γάιδαρος	η κατσίκα	το άλογο
ο ελέφαντας		το ζώο
ο κάδος		
οι παιδιά		

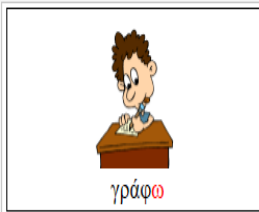
Το οριστικό άρθρο		
οι	οι	τα
οι σκύλοι	οι καυτοπούλες	τα καρότια
οι γάιδαροι	οι κατσίκες	τα άλογα
οι ελέφαντες		τα ζώα
οι κάδοι		
οι παιδιά		

4. Πίνακας Οριστικού Άρθρου

Βασικές **καταλήξεις των ουσιαστικών σε κάθε γένος**. Είναι σκόπιμο να είναι πλαστικοποιημένος και κολλημένος πάνω στα θρανία μαθητών/τριών. Συνδυάζεται με το Ευρετήριο Οριστικού Άρθρου.

5. Αυτοσχέδιο Λεξικό και Draft Λεξιλογίου.

Τετράδιο Ιχνογραφίας στο οποίο κολλάμε το **Draft Λεξιλογίου** που παρέχεται σε κάθε ενότητα. Δημιουργείται, έτσι στο τέλος της χρονιάς ένα συγκεντρωτικό λεξικό του **βασικού λεξιλογίου** (ουσιαστικά).

Χρυσοβαλάντη Γιάννακα

6. Φάκελοι Ρημάτων

Φάκελοι διαφορετικών χρωμάτων με **κλιτικό παράδειγμα για** κάθε τύπο ρήματος που διδάσκεται. Ταξινομούνται καρτέλες με το κάθε νέο ρήμα που διδάσκεται, ανάλογα με τον **τύπο του κάθε ρήματος**. Για παράδειγμα, θα μπορούσαμε να έχουμε διαφορετικούς φακέλους για :

Ρήματα α' συζυγίας ενεργητικής φωνής: σε αυτή την ομάδα, υπάρχουν και ρήματα που είναι εξαιρέσεις ως προς τον σχηματισμό των χρόνων και των εγκλίσεων (π.χ. πίνω, τρώω, κάνω, μένω κ.λπ.). Έτσι, θα μπορούσαμε να τα δίνουμε σε δύο χρώματα στα παιδιά: **λευκό χρώμα** τα ρήματα που σχηματίζουν ομαλά τους χρόνους και τις εγκλίσεις (π.χ. διαβάζω, γράφω κ.λπ.) και σε **κίτρινο χρώμα** όσα είναι εξαιρέσεις. Αναλυτικές οδηγίες δίνονται στην οργάνωση της κάθε ενότητας.

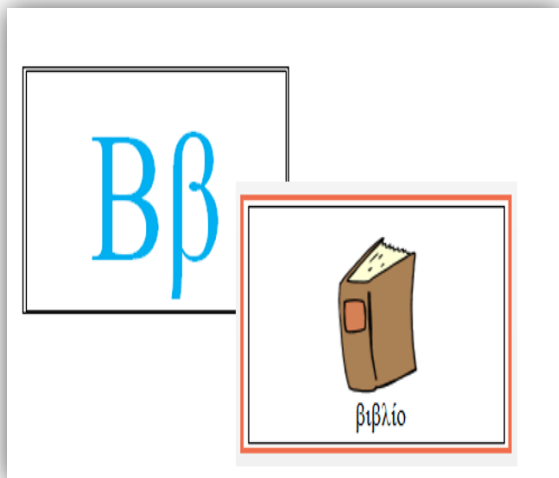
Ρήματα β' συζυγίας ενεργητικής φωνής

Ρήματα α' συζυγίας παθητικής φωνής

Ρήματα β' συζυγίας παθητικής φωνής.

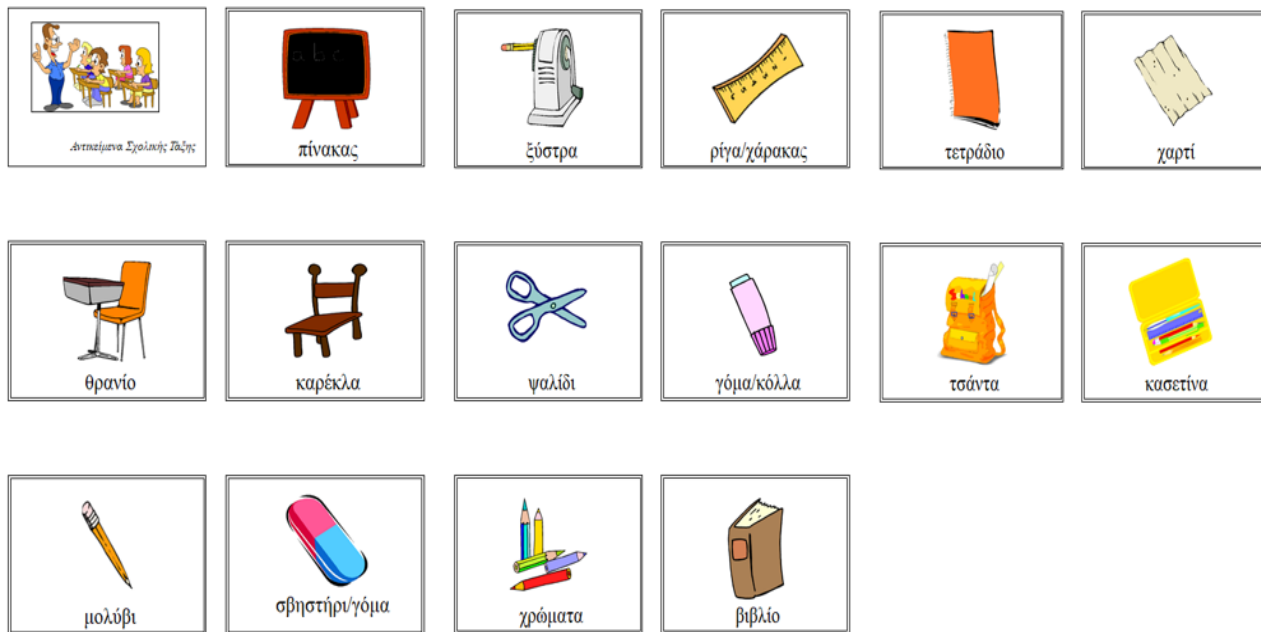
7. Αλφάβητο

Κάρτες αλφαβήτου χωρίς εικόνα-παράδειγμα, το οποίο χρησιμοποιείται στην αρχική διδασκαλία του αλφάβητου, πριν οι μαθητές κατακτήσουν το βασικό λεξιλόγιο. Σταδιακά μπορεί να εμπλουτίζεται με εικόνες από το λεξιλόγιο που μαθαίνουν οι μαθητές/τριες.

8. Πινακάκι

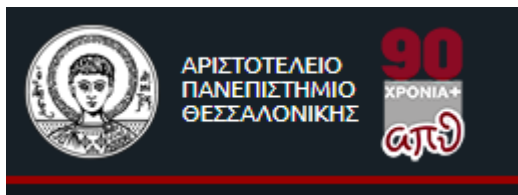
Πινακάκι ή πλαστικοποιημένο χαρτί A4 που μπορεί να χρησιμοποιηθεί για εξάσκηση, κυρίως σε μικρές ηλικίες.

Χρυσοβαλάντη Γιάννακα

Πρόγραμμα Σπουδών

Αναλυτικό Πρόγραμμα Σχολείου Ελληνικής Γλώσσας, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης (2010).
Σύμφωνα με τις οδηγίες του Κοινού Ευρωπαϊκού Πλαισίου Αναφοράς για τις Γλώσσες.

Μπορεί να ανακτηθεί από την Ιστοσελίδα του Παιδαγωγικού, Επίπεδα ΚΕΠΑ:

http://www.pi.ac.cy/pi/index.php?option=com_content&view=article&id=114&Itemid=121&lang=el

Συνοδευτικό: Οι πίνακες Γραμματικής ανά επίπεδο

<http://www.greek-language.gr/certification/sites/greeklanguage.gr.certification/files/grammar.pdf>

Λογισμικά

Μαργαρίτα

(Λογισμικά με βάση τα 6 βιβλία Μαργαρίτα – αντιστοίχιση, κείμενα, παιχνίδια, αξιολόγηση).

<http://www.ediamme.edc.uoc.gr/diaspora2/index.php?yliko>

ROSETTA

Λογισμικό οπτικοακουστικό για εξατομικευμένη μάθηση.

Αρχάριοι: Βασικό Λεξιλόγιο, Χαιρετισμός – Γνωριμία, Σχολείο Δουλειά, Ψώνια

Φιλογλωσσία

Λογισμικό για την εκμάθηση της Ελληνικής ως ξένης γλώσσας από αρχάριους, με γλώσσα στήριξης την αγγλική. Δωρεάν έκδοση της σειράς στο Διαδίκτυο

<http://www.xanthi.ilsp.gr/filog>

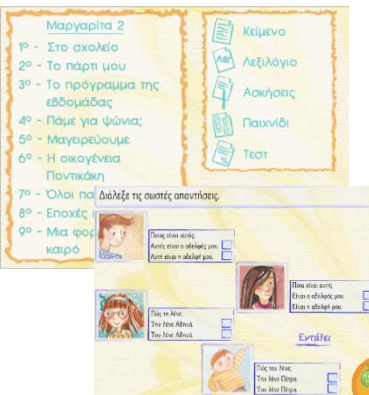
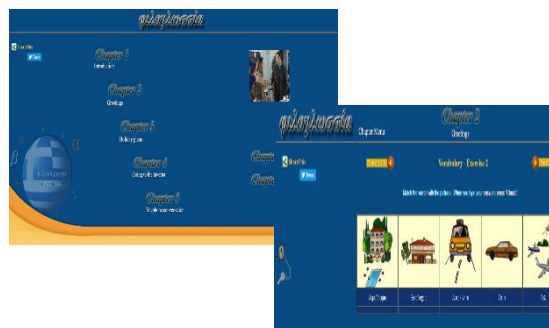
Άκουσμα

Περιέχει δραστηριότητες για την εξάσκηση στη δεξιότητα της κατανόησης προφορικού λόγου.

<http://www.xanthi.ilsp.gr/akoustikh/default2.asp>

Πύλη Ηλεκτρονικής Μάθησης

<http://elearning.edc.uoc.gr/moodle/>

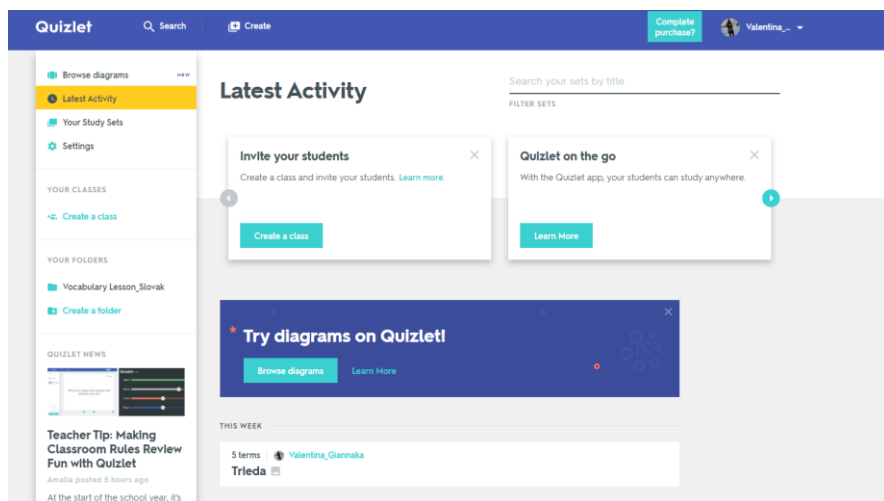
Ανάπτυξη Ενοτήτων από Εκπαιδευτικούς

Οι εκπαιδευτικοί που ενδιαφέρονται να αναπτύξουν μόνοι τους ενότητες για τη διδασκαλία της Ελληνικής ως Δεύτερης Γλώσσας πρέπει να ακολουθήσουν τις οδηγίες του **Κοινού Ευρωπαϊκού Πλαισίου Αναφοράς για τις Γλώσσες (Κ.Ε.Π.Α.)**

Το Ελληνικό Κείμενο του Κ.Ε.Π.Α. μπορεί να ανακτηθεί από:

http://www.pi-schools.gr/lessons/english/pdf/cef_gr.pdf

Διαδικτυακά Εργαλεία για ανάπτυξη ενοτήτων

<https://quizlet.com/latest>

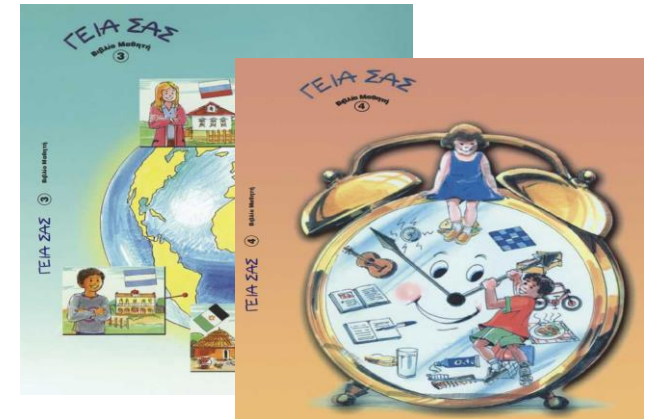
<http://www.toolsforeducators.com/>

Άλλο υλικό

Επίπεδο A1

1. Γειά σας! Βιβλίο Μαθητή
Τόμοι 1 & 2 για επίπεδο A1 και Τόμοι 3 & 4 για επίπεδο A2.
Του Εθνικού Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών.
Εκπαίδευση Αλλοδαπών και Παλιννοστούντων Μαθητών.

<http://www.diarolis.auth.gr/index.php/ekp-yliko/2013-11-07-09-06-25/2013-11-07-09-11-00>

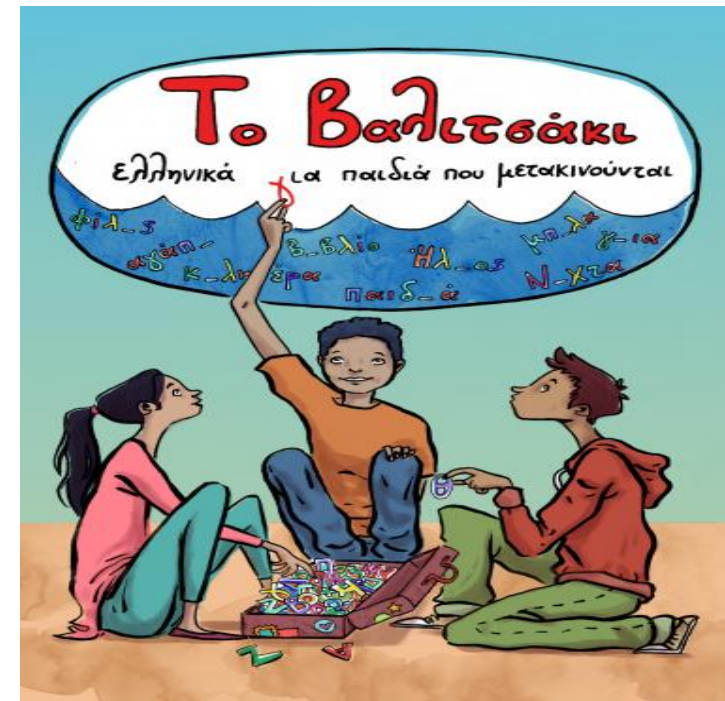
2. Βιβλίο - Κλικ στα Ελληνικά α1: στην αγορά

Επίπεδο Α1

3. Πολύγλωσσος Οδηγός «Εντάξει»: Με μεταφράσεις στα Αραβικά και τα Φαρσί: σε δύο τεύχη και με αρχεία ήχου: <http://metadrasi.org/campaigns/%CE%B5%CE%BD%CF%84%CE%AC%CE%BE%CE%B5%CE%B9-%CF%80%CE%BF%CE%BB%CF%8D%CE%B3%CE%BB%CF%89%CF%83%CF%83%CE%BF%CF%82-%CE%BF%CE%B4%CE%B7%CE%B3%CF%8C%CF%82/>

4. Το Βαλιτσάκι, με μεταφράσεις στα αραβικά:
<http://olympias.lib.uoi.gr/jspui/handle/123456789/28044>

Επίπεδο A2

3. Γεια σας 3 και Γεια σας 4:

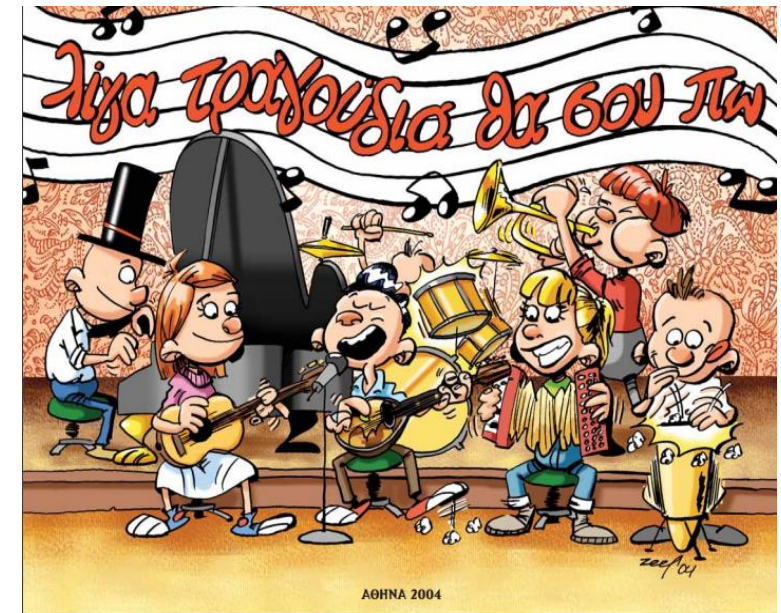
<http://www.keda.uoa.gr/roma/index.php/material/a>

4. Κλικ στα ελληνικά A2

5. Λίγα Τραγούδια θα σου πω:

http://www.diapolis.auth.gr/diapolis_files/drasi9/index/51.pdf

Ευχαριστώ για την προσοχή σας!

Βιβλιογραφία

- Αμπάτη, Α., & Κατσάρου, Χ. (2015). Παραγωγή Προφορικού και Γραπτού λόγου. Στο Παπαδοπούλου, Δ., Αγαθοπούλου, Ε., & Πούλιου, Ε. (Επιμ). *Υποστήριξη της λειτουργίας των τάξεων υποδοχής. Ζητήματα γλωσσικής διδασκαλίας*. Θεσσαλονίκη: Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο .
- Baker, Colin (2001). *Εισαγωγή στη Διγλωσσία και τη Δίγλωσση Εκπαίδευση*. Αθήνα: Gutenberg.
- Βασιλάκη, Ε. (2013). Κατανόηση γραπτού λόγου στο μάθημα της Γλώσσας σε μικτές γλωσσικά και πολιτισμικά τάξεις: διαφοροποίηση της διδασκαλίας. Στο Παντελιάδου, Σ., & Φιλιππάτου, Δ. (Επιμ.) *Διαφοροποιημένη διδασκαλία. Θεωρητικές προσεγγίσεις και εκπαιδευτικές πρακτικές*. Αθήνα: Πεδίο, σ. 283-314
- Σκούρτου, Ε. (2011). *Η διγλωσσία στο σχολείο*. Αθήνα: Gutenberg
- Σκούρτου, Ε. (υπό έκδοση). *Η Διγλωσσία στη Σχολική Τάξη: Παρεμβάσεις Εκπαιδευτικών. Πρακτικά Συνεδρίου «Διγλωσσία και Εκπαίδευση»*. Αλεξανδρούπολη: Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης.
- Σκούρτου, Ε., Βρατσάλης , Κ., Γκόβαρης , Χ . (2004): Μετανάστευση στην Ελλάδα και Εκπαίδευση – Αποτίμηση της υπάρχουσας κατάστασης, Προκλήσεις και Προοπτικές Βελτίωσης, Εμπειρογνωμοσύνη, Αθήνα: Ινστιτούτο Μεταναστευτικής Πολιτικής (ΙΜΕΠΟ)

Βιβλιογραφία

- Cummins, J. (2005). *Ταυτότητες υπό διαπραγμάτευση με σκοπό την ενδυνάμωση σε μια κοινωνία της ετερότητας*. Αθήνα: Gutenberg.
- Γρίβα, Ε., & Σέμογλου, Κ. (2013). *Ξένη Γλώσσα και Παιχνίδι: Κινητικές δραστηριότητες δημιουργικής έκφρασης στην πρωτοσχολική εκπαίδευση*. Θεσσαλονίκη: Εκδοτικός Οίκος Αδελφών Κυριακίδη α.ε.
- Δραγώνα, Θ., Σκούρτου, Ε., & Φραγκουδάκη, Α. (2001). *Εκπαίδευση: Πολιτισμικές Διαφορές και Κοινωνικές Ανισότητες*. Τόμος Α. Πάτρα: Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο
- Ζάγκα, Ε. (2005). Μάθηση και Διδασκαλία μιας Δεύτερης Γλώσσας: Από τα μοντέλα διδασκαλίας της γλώσσας «με βάση το περιεχόμενο» σε προσεγγίσεις με «έμφαση στο περιεχόμενο» με χρήση στρατηγικών. *Επιστήμες Αγωγής*. Θεματικό τεύχος, 69-77. Πανεπιστήμιο Κρήτης: ΠΤΔΕ.
- Μήτσης, Ν. (2004). *Εισαγωγή στη διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης (ή ξένης γλώσσας)*. Αθήνα: Gutenberg.

Βιβλιογραφία

- Τριάρχη-Hermann, B. (2000). *Η Διγλωσσία στην Παιδική Ηλικία: Μια Ψυχογλωσσική Προσέγγιση*. Αθήνα: Gutenberg
- Χατζηδάκη, Α. (2000). Η διδασκαλία της Ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας στις «κανονικές τάξεις». *Τετράδια Νάξου: Διγλωσσία*, 73-89.
- Χατζηδάκη, Α. (χ.η.). Η ανάπτυξη της ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας μέσα στις συμβατικές τάξεις. Διαθέσιμο στο: <http://elearning.greek-language.gr/course/view.php?id=21&topic=2>
- Διαδίκτυο
- <http://www.rhodes.aegean.gr/ptde/personel/skourtou/documents.asp>
- <http://www.diapolis.auth.gr/eclass/mod/folder/view.php?id=198>
- <http://www.diapolis.auth.gr/eclass/course/view.php?id=16>
- <http://www.museduc.gr>
- <http://www.ediamme.edc.uoc.gr/diaspora2/index.php?yliko>
- <http://www.greeklanguage.gr/certification/node/131>
- <http://elearning.greek-language.grew.php?id=21&topic=2>